

PLA DOCENT

Curs: 2n
Especialitat: Escenografia
Matèria: Història de l'Art i l'Escenografia
Codi de l'assignatura: 522026A1
Títol de l'assignatura: Història de l'Art i l'Escenografia
Subtítol: Fonaments estètics conceptuals i formals
Tipus d'assignatura: OB
Adscripció de l'assignatura:
Crèdits ECTS de l'assignatura: 5
Hores totals de l'assignatura: 125 h lectivitat presencial (60%-75 hores) - treball autònom de l'alumne (40%-50 hores)
Impartició: Anual
Professors/es: A determinar segons POA
Descriptor: Marc contextual de la teoria i la història de l'art i l'escenografia tenint en compte els moviments o tendències artístiques. Estudi de la relació entre els fonaments estètics (conceptuals i formals) de l'escenografia i les altres arts. Elaboració d'un mapa conceptual i iconogràfic de l'escenografia.
Requisits: -
Observacions: -

COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L'ASSIGNATURA:

Competències transversals:

- CT1 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT2 Desenvolupar idees i arguments d'una manera raonada i crítica.
- CT3 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional fonamentada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i envers la diversitat.

Competències generals:

- CG1. Fomentar l'expressió i la creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint riscos, tolerant el fracàs i valorant de manera equilibrada l'èxit social.
- CG2. Contribuir amb la pròpia activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seva incidència en els diversos àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius.
- CG3. Utilitzar les habilitats comunicatives tant en l'expressió oral com en l'expressió escrita.

Competències específiques:

- CECI1. Interpretar les principals fonts reflexives sobre el fet artístic.
- CECI2. Contextualitzar adequadament els artistes estudiats.
- CECI3. Conèixer els diferents períodes de la producció artística al llarg de l'història.
- CECI4. Ser capaç d'analitzar els aspectes formals i de contingut de les obres estudiades.
- CECI5. Consolidar els fonaments del procés creatiu personal, tant pel que es refereix a la metodologia de treball com a la renovació estètica.
- CECI5. Conèixer i ser capaç de pensar críticament les relacions ideològiques i estètiques entre l'art i la societat

Altres competències de l'assignatura:

- Conèixer la història i els diferents estils i escoles de l'escenografia.
- Conèixer la història i els fonaments estètics de la creació artística, teatral i escenogràfica.

RESULTATS DE L'APRENTATGE:

Coneixements:

- C1 Conèixer les diferents formes històriques d'intercanvi entre les arts plàstiques, les noves tecnologies i els llenguatges escènics.
- C2 Saber fer servir els conceptes fonamentals de l'història de l'art i l'història de l'escenografia
- C3. Familiaritzar-se amb els principals corrents de l'història de l'art i l'història de les arts escèniques.
- C4. Coneixer la història de la reflexió estètica al llarg de la història
- C5. Posar-se en contacte amb els problemes teòrics que emanen de les propostes artístiques de la contemporaneïtat.

Habilitats, procediments o destreses:

- H1. Ser capaç d'establir relacions i enllaços entre les arts plàstiques i els llenguatges escènics en el decurs de la història.
- H2. Ser capaç d'analitzar i avaluar la relació actual entre les arts plàstiques i el llenguatge escenogràfic.
- H3. Saber aplicar conceptes com performance, accionisme, happening, event, instal·lació, dispositiu, art cinètic i altres per entendre la transversalitat actual entre arts plàstiques i llenguatges escènics
- H4.
Exercitar-se en el desenvolupament de la sensibilitat estètica individual, i la capacitat de judici segons els paràmetres estètics.

Actituds:

- 1. Tenir autonomia a l'hora de buscar informació, sintetitzar-la i saber-la exposar tant oralment com per escrit.
- 2. Ser crític amb les pròpies idees i flexible per tal de poder resoldre problemes que apareguin en contextos diferents.
- 3. Tenir una mirada oberta cap a la literatura dramàtica així com cap a altres èpoques i contextos socials.
- 4. Ser capaç d'aprendre dels errors i dels encerts.
- 5. Exposar els propis punts de vista amb una actitud dialogant i constructiva.
- 6. Ser inquiet i tenir curiositat per apropar-se al coneixement del passat per tal d'enriquir l'imaginari i la pròpia pràctica professional.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI) :

BLOC 1/L'ESCENOGRAFIA TOTAL. UNA TRANSFORMACIÓ DEL REAL PER ATRIBUIR VALORS TRANSCENDENTS A L'ESCENA.

- 1. L'escenografia moderna i la superació del sentit il·lustratiu de l'escenografia.
- 2. L'escenografia del naturalisme francès (André Antoine) i rus (Simov).
- 3. Valors comuns i relacions entre l'escenografia moderna (escenografia expressiva) i la plàstica en l'escenificació del teatre grec.

BLOC 2/LA CONVENCIÓ NARRATIVA DE L'ESCENOGRAFIA A TRAVÉS DE LA SÍNTESI I EL SIMBOL

- 1. L'escenografia medieval.
- 2. L'escenografia contemporània tocada per la concepció medieval.

BLOC 3/ LA IL·LUSIÓ I EL VALOR DE L'APARENÇA. L'ESCENOGRAFIA FANTÀSTICA I DE SENTIT LÚDIC

- 1. L'escenografia del renaixement. L'escenografia del Renaixement italià: il·lusió perceptiva.
- 2. La recreació de l'escena isabelina: il·lusió imaginativa.
- 3. L'escenografia barroca. Conceptes del dispositiu escenogràfic barroc: àmbit de l'escenografia de la festa.
- 4. L'escenografia del neoclassicisme. L'escenografia del "real" del teatre burgès.

BLOC 4/ FONAMENTS DE L'ESCENOGRAFIA MODERNA. LA SUPERACIÓ DE L'ESCENOGRAFIA IL·LUSTRATIVA. ESCENOGRAFIA I PRIMERES AVANTGUARDES

- 1. L'escenografia constructivista.
- 2. L'escenografia surrealista.
- 3. L'escenografia abstracte: entre l'efusió de l'esperit i el misticisme del rigor intel·lectual.

4. L'escenografia de l'expressionisme al realisme selectiu: la qualitat de creació de sentit i evocació de l'objecte.

BLOC 5/ L'ESCENOGRAFIA CONTEMPORÀNIA

1. Consideracions per una anàlisi de l'escenografia contemporània.
2. L'escenografia performativa al servei de les idees.
3. L'escenografia performativa al servei de la poesia visual.

BLOC 6/ Teoria i història de l'art. Estratègies i processos

1. La sintaxi de la imatge (segons la Gestalt). Anàlisi formal i de sentit de la imatge.
2. Maneres de mirar: de l'Atlas Mnemosyne d'Aby Warburg al programa de tv de John Berger.

BLOC 7/ Teoria i història de l'art. Estratègies i processos

1. Re-significar els llocs i les situacions
2. Metonímia
3. Símbol
4. Síntesi
5. El lloc de l'home en el món i en l'art.

BLOC 8/ Teoria i història de l'art. Estratègies i processos de la modernitat

1. El viatge com a utopia cap al coneixement
2. El teatre i la ciutat
3. Les veduttes
4. Els espais de coneixement
5. El viatge com a utopia de l'alliberament
6. Primitivismes

BLOC 9/ Teoria i història de l'art. Conceptes de modernitat.

1. El flâneur i deambular
2. L'autonomia de l'art
3. Modernismes
4. Cop de fuet
5. Dona, ésser aquàtic
6. Decorativisme i Art Nouveau (Toulouse Lautrec, Klimt, Gaudí, Tórtola València,...)

BLOC 10/ Teoria i història de l'art. Estratègies i processos

1. Arts de la postmodernitat. Com podem definir l'Art Contemporani? (Agamben)
2. La substitució de l'obra per l'esdeveniment (I): De l'art Mínimal a l'Art processual.
3. La substitució de l'obra per l'esdeveniment (II): L'art del cos

BLOC 11/ Teoria i història de l'escenografia i la dansa

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

El treball presencial (75 hores) podrà incloure:

- classes magistrals a càrrec del professor
- anàlisi de documents audiovisuals
- exposicions a càrrec dels alumnes
- debats proposats pel professor
- exercicis individuals o fets en grup
- comentaris de textos
- visita a una exposició
- tutories

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):**Avaluació (Criteris, estratègies o activitats)**

Els establirà els professor que doni l'assignatura.

Ponderació:

Assistència a classe: L'alumne/a haurà de complir com a mínim el 75% de presencialitat a les classes.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Lectures de consulta:

PERCEPCIÓ

1. HARVEY RICHARD SCHIFFMAN, Sensación y percepción : un enfoque integrador, El Manual Moderno, México, 2004
2. BERGER, JOHN Mirar , Barcelona : Gustavo Gili, cop. 2001
3. BERGER, JOHN Modos de ver, Barcelona : Gustavo Gili, 1974

ART I ESCENOGRAFIA DEL S. XV-XIX

4. BABLET, DENIS Esthétique générale du décor de théâtre de 1870 a 1914. Paris : Centre National de la Recherche Scientifique, 1975
5. BRAVO, ISIDRE Història de l'Escenografia Catalana, Diputació de Barcelona/Institut del Teatre, Barcelona, 1986
6. BOBES NAVES, MARÍA DEL CARMEN Semiótica de la escena. Análisis comparativo de los espacios dramáticos en el teatro europeo. Madrid: Arco/Libros, 2001
7. DECUGIS, NICOLE REYMOND, SUZANNE Le décor de théâtre en France, du Moyen Age à 1925. Paris: Compagnie française des arts graphiques, 1953
8. MASSIP, FRANCESC El teatro medieval: la voz de la divinidad, cuerpo de histrión, Ed. Montesinos. Biblioteca de divulgación. Barcelona, 1992
9. MASSIP, FRANCESC Teatre religiós medieval als Països Catalans. Teatre religiós medieval als Països Catalans. Barcelona Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, 1984
10. MUÑOZ MORILLEJO, JOAQUIN Escenografia española, Madrid, Real Academia de las Bellas Artes de San Fernando, 1923
11. NIEVA, FRANCISCO Tratado de escenografia, Ed. Fundamentos. Ensayos y manuales RESAD. Madrid, 2000
12. SENNETT, RICHARD Carne y Piedra. El cuerpo y la Ciudad en la civilización occidental, Alianza Editorial. Madrid, 1994

ART I ESCENOGRAFIA MODERNA

1. BABLET, DENIS BABLET, MARIELOUISE Adolphe Appia, 1862-1928. Actor-Espacio-Luz. Catàleg de l'exposició produïda i realitzada per la Fundació Suïssa de Cultura, Pro Helvetia, Zurich, en el marc de l'exposició Espais 79, París, 1979
2. BRAVO, ISIDRE/COCA, JORDI/BATLLE, CARLES Adrià Gual. Mitja vida de Modernisme, Barcelona, Diputació de Barcelona, 1992
3. COHEN, J.-L.; COOKE, C.; STRIGALEV, A.A.; TAFURI, M. Constructivismo ruso. Sobre la arquitectura de las vanguardias ruso-soviéticas hacia 1917, Barcelona, Ediciones Serbal, 1994: "Anatolrwich Strigalev, Anatoli, De la pintura a la construcción de la materia", p.119-179
4. COMBALIA, VICTÒRIA COORDINA Catàleg exposició: París i Surrealistes, CCCB, Barcelona, 2005
5. GISBERT, JOAN MANUEL "Claca teatre, Mori el Merma. Muñecos, mascarar, objetos y decorados de Joan Miró", dins Pipirijaina, revista mensual d'informació teatral, número 8-9, setembre, 1978: pàg. 16-19
6. HAMON-SIRÉJOLS, CHRISTINE Le Constructivisme au théâtre, Arts du spectacle, Centre national de la recherche scientifique, París, 2004
7. SÀNCHEZ, JOSÉ ANTONIO La escena Moderna. Manifiestos y textos sobre teatro de la época de las vanguardias, Akal/Fuentes de Arte, Madrid, 1999
8. VAN NORMAN BAER, NANCY Theater in revolution. Russian Avant-Garde Stage Design 1913-1935, Thames and Hudson & The Fine Artists Museums of San Francisco, London, 1991
9. BRAVO, ISIDRE Miró en escena, catàleg de l'exposició organitzada per la Fundació Miró en col·laboració amb l'institut del Teatre i la Diputació de Barcelona, Barcelona 1994.
10. VVAA Catàleg exposició Amazonas de la vanguardia: Alexandra Exter, Natalia Goncharova, Liubov Popova, Olga Rozanova, Varvara Stepanova i Nadezhda Udaltsova, Bilbao, Museo Guggenheim, 1999
11. VVAA Catàleg exposició Ródtxenco. La construcció del Futur, Edició i producció: Obra Social Caixa Catalunya, Barcelona, 2009
12. WILLET, JOHN Caspar Neher, Brecht's designer, Methuen, in association with the Arts Council of Great Britain, London, New York, 1986
13. WILLET, JOHN El Teatro de Bertolt Brecht : un estudio en ocho aspectos, Compañía General Fabril Editora, Buenos Aires, 1963

ESCENOGRAFIA CONTEMPORÀNIA

1. MERIN VERLAG , CHRISTOPH Anna Viebrock, Swiss Architecture MUuseum, HG./ED, Basel, 2011

2. GRAELLS, GUILLEMJORDI/BUESO, ANTONI Fabià Puig server, Diputació de Barcelona/Institut del Teatre; Fundació Teatre Lliure, Barcelona, 1996
3. GRAELLS, GUILLEMJORDI; HORMIGÓN, J.A. Fabià Puigserver: Hombre de Teatro. Publicaciones de la Asociación de de España, Madrid, 1993
4. ABELLAN, JOAN L'Escenografia de Fabià Puigserver / Joan Abellan, Estudis escènics quaderns de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona: Edicions 62, 1983-. - Nº 24, març, 1984: p. 115-157
5. BABLET, DENIS Les revolutions escéniques du XXe siècle, Societe Internationale d'Art, cop. París, 1975
6. CHIP, HERSCHEL B., Teorías del arte contemporáneo. Fuentes artísticas y opiniones críticas, Akal, Madrid, 1995: "Dada, surrealismo y "scuola metafísica": lo irracional y el sueño": pàg 392-402
7. DIXON, STEVE Digital Performance. A History of the New Media in Theatre, Dance, Performance Art and Installation. The MIT Press, Cambridge (Massachussets), 2007
8. FISCHER-LICHTE, ERIKA Estética de lo performativo. Abada Editores, Madrid, 2004
9. GOLDBERG, ROSELEE Performance Art: desde el Futurismo hasta el presente. Destino, Barcelona, 1966
10. HURTZIG, HANNAH "Imitation of life" : Bert Neumann, Bühnenbilder, Theater der Zeit, Berlín, 2000
11. MCKINNON, PETER (EDITOR); FIELDING, ERIC (EDITOR) World Scenography 1975-1990, OISTAT (International Organisation of Scenographers, Theatre Architects and Technicians), Taipei, Taiwan, 2012
12. MCKINNON, PETER (EDITOR); FIELDING, ERIC (EDITOR) World Scenography 1995-2005, OISTAT (International Organisation of Scenographers, Theatre Architects and Technicians), Taipei, Taiwan, 2014